

Huvudman

Borås kommun
boras.stad@boras.se

Beslut

Datum 2025-11-11

Dnr SI 2025:6021

Sida 1 (11)

Ärendet

Riktad tillsyn av introduktionsprogrammet på Bäckängsgymnasiet D i Borås kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Borås kommun att senast den 10 mars 2026 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande garanterad undervisningstid, undervisning i grundskoleämnena samt utredning av frånvaro. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen. Om Borås kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras. Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Borås kommun ska vidta följande åtgärder

Garanterad undervisningstid

1. Se till att alla elever på introduktionsprogrammet Individuellt alternativ ges den garanterade undervisningstid som de har rätt till, det vill säga i genomsnitt minst 23 timmar undervisning i veckan. Huvudmannen ska redovisa hur eleverna har fått sin garanterade undervisningstid. Individuella scheman för fem elever, som styrker att eleverna ges den garanterade undervisningstiden alternativt beslut om att minska undervisningstiden för att eleven begärt det och huvudmannen bedömt att det föreligger särskilda skäl, ska ges in till Skolinspektionen (17 kap. 6 § skollagen, 4 kap. 22 § gymnasieförordningen [2010:2039]).

Undervisning i grundskoleämnena

2. Upphöra med att låta elever på introduktionsprogrammen delta i undervisning i grundskoleämnena där de redan har godkända betyg (6 kap. 6 § gymnasieförordningen).

Utredning av frånvaro

3. Se till att rektorn utreder orsaken till frånvaron för alla elever som har upprepad eller längre frånvaro från skolan om en utredning inte är obehövlig. Dokumentation över vilka elever som har upprepad eller längre frånvaro ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder. Av dokumentationen ska det framgå vilket datum skolan uppmärksammat frånvaron som problematisk och vilket datum en frånvaroutredning inletts (15 kap. 16 § skollagen).

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser individuella studieplaner samt utredning av elevers ordningsstörande beteende.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:6021) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 inlett en tillsyn av Bäckängsgymnasiet D i Borås kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Bäckängsgymnasiet D på introduktionsprogrammet följer gällande bestämmelser avseende garanterad undervisningstid, undervisning i grundskoleämnen, utredning av frånvaro, individuella studieplaner samt utredning av ordningsstörande beteende.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer den 6 samt den 13 oktober 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat scheman och frånvarostatistik. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning,

därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framgår att elever på introduktionsprogrammet Individuellt alternativ vid Bäckängsgymnasiet D inte ges den omfattning av undervisningstid som motsvarar heltidsstudier. En granskning av scheman visar att den planerade undervisningstiden uppgår till 20 timmar och 10 minuter per vecka i klass IM25A, 19 timmar och 30 minuter per vecka i klass IM25B samt 10 timmar per vecka i klass IM25C. Rektorn uppger att hen tillsammans med schemaläggaren har försökt öka omfattningen av undervisningstiden men att det ännu inte varit möjligt att lägga ut fler timmar. Ambitionen är att justera schemat så att eleverna ges 23 timmars undervisning per vecka. För klass IM25C uppges att eleverna börjar med ett begränsat schema som är tänkt som en successiv upptrappning av undervisningstiden. Vid Skolinspektionens genomgång av schemat framkom dessutom att eleverna i klass IM25C deltog i betydligt mindre undervisning än vad som framgår av schemat. Rektorn uppger att det endast finns en elev i klass IM25C som följer samtliga schemalagda lektioner. Det finns inte heller någon planering för hur eleverna ska ges möjlighet att ta igen den undervisningstid som går förlorad under denna period.

Av intervjuer med representanter från elevhälsan framgår att skolan från och med innevarande läsår låter eleverna följa ett gemensamt schema. Syftet med förändringen är att skapa större sammanhållning och minska antalet håltimmar. Representanterna uppger att de inte känner till hur många undervisningstimmar som lagts ut.

Utredningen visar vidare att det inte finns några beslut från huvudmannen om minskad undervisningstid för elever som begärt detta och att

huvudmannen inte har redovisat några bedömningar av om särskilda skäl föreligger.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utbildningen på introduktionsprogram ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Eleverna har rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid). Utbildningens omfattning får dock minskas för en elev som begär det om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl (17 kap. 6 § skollagen).

Av gymnasieförordningen framgår att för varje elev på introduktionsprogram i gymnasieskolan beslutar rektorn om hur undervisningstiden ska fördelas på kurser, grundskoleämnen, praktik och annat som kan ingå i elevens individuella studieplan. Huvudmannen ska redovisa hur eleven har fått sin garanterade undervisningstid (4 kap. 22 § andra och tredje stycket gymnasieförordningen).

Av skollagens förarbeten framgår bland annat följande. Regeringen anser att möjligheten att göra undantag från den minsta garanterade undervisningstiden är begränsade, eftersom tiden för lärande, tillsammans med kvaliteten på undervisningen, är en av de viktigaste faktorerna för elevers måloppfyllelse. Skälen för undantagen bör vara hänförliga till elevens behov. Undantag ska bara kunna göras för en elev som begär det om det finns särskilda skäl. Exempel på sådana skäl kan vara att en elev genomgår en medicinsk behandling, har en neuropsykiatrisk problematik eller funktionsnedsättning som gör att eleven har svårigheter att vistas i skolmiljön på heltid eller behöver långa raster mellan lektionerna. Regeringen anser att flera andra stödåtgärder först bör ha prövats innan huvudmannen fattar beslut om minskad undervisningstid av sådana skäl. I vissa fall kan det dock vara uppenbart att undervisningstiden behöver minskas till exempel på grund av en genomgripande medicinsk behandling (Prop. 2017/18:183 s. 94).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att utbildningen på introduktionsprogrammet vid Bäckängsgymnasiet D inte bedrivs i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Undervisningstiden understiger – för samtliga elever – i genomsnitt 23 timmar per vecka och beslut om minskad undervisningstid har inte fattats. Det finns inte heller någon planering för hur elevernas förlorade undervisningstid ska kompenseras. Att eleverna inte får sin garanterade undervisningstid tillgodosedd riskerar att försvåra elevernas möjligheter att nå sina mål med utbildningen.

Undervisning i grundskoleämnena

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framgår att flera elever på introduktionsprogrammet Individuellt alternativ vid Bäckängsgymnasiet D undervisas i grundskoleämnena som de redan har godkända betyg i. Elever uppger att de läser ämnena som engelska, matematik och religion, trots att de har godkända betyg i dessa ämnena från grundskolan. Eleverna uppger att de har informerat lärarna om sina tidigare betyg men att de ändå följer undervisningen enligt schemat. De uppger att lärarna har motiverat detta med att de inte ska glömma bort ämnesinnehållet.

Representanter från elevhälsan uppger att det finns elever som läser grundskoleämnena där de redan har godkända betyg, bland annat för att hålla sina kunskaper aktuella. De berättar att det finns minst två elever som gör detta och att dessa elever kan få ett högre betyg, men att deras tidigare betyg inte kan sänkas. Elevhälsan uppger också att detta sker för att eleverna ska ha en sammanhållen skoldag och följa ett gemensamt schema.

Rektorn säger i intervjun att det förekommer att elever läser om grundskoleämnena som de redan har betyg i. Rektorn uppger att skolans utbud omfattar åtta ämnena och att elever därför kan läsa om ämnena som engelska, svenska, matematik eller religion, dels för att upprätthålla sina kunskaper, dels för att eventuellt höja sitt betyg.

Rättslig reglering

Av 6 kap. 6 § gymnasieförordningen framgår att individuellt alternativ ska utformas utifrån elevens behov och förutsättningar. Det framgår att utbildningen får innehålla grundskoleämnena som eleven saknar godkända betyg i. Utbildningen får även innehålla hela eller delar av kurser i gymnasieämnena. Om eleven har förutsättningar för att läsa hela eller delar av kurser i gymnasieämnena ska utbildningen också innehålla sådana. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling får ingå i utbildningen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att utbildningen på introduktionsprogrammet individuellt alternativ inte har det innehåll som författningarna kräver. Skolinspektionens utredning visar att utbildningen för flertalet elever innehåller grundskoleämnena som de redan har godkända betyg i vilket är en brist.

Utredning av frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens utredning framgår att många elever på introduktionsprogrammet vid Bäckängsgymnasiet D har hög frånvaro.

Under läsåret 2024/2025 hade cirka 80 procent av eleverna på introduktionsprogrammet en frånvaro som översteg 20 procent. I klass IM24 omfattade elevgruppen 36 elever, varav 29 elever hade mer än 20 procents frånvaro. Samma läsår genomfördes sex frånvaroutredningar. I en komplettering från huvudmannen har Skolinspektionen tagit del av frånvarostatistik för höstterminen 2025. Av denna framgår att frånvaron är fortsatt hög i samtliga tre klasser på introduktionsprogrammet.

I klass IM25A finns 23 elever, varav 21 elever har en frånvaro som överstiger 20 procent.

I klass IM25B finns 14 elever, varav åtta elever har en frånvaro som överstiger 20 procent.

I klass IM25C finns 20 elever, och samtliga har en frånvaro som överstiger 20 procent.

Av intervjun med rektorn framgår att inga frånvaroutredningar har genomförts under innevarande läsår.

Representanter från elevhälsan uppger att det är en hög frånvaro bland eleverna. Representanterna berättar att skolan har en rutin som innebär att mentorer ska anmäla elever med mer än 20 procents frånvaro till elevhälsan, som därefter ansvarar för att en utredning påbörjas. De uppger att alla elever med hög frånvaro inte anmäls till elevhälsan. Elevhälsans representanter uppger vidare att de endast känner till de sex frånvaroutredningar som genomfördes under förra läsåret och att de inte varit delaktiga i dessa. De känner inte till att några ytterligare utredningar har genomförts, trots att de har varit involverade i insatser för flera elever med hög frånvaro. Representanterna anger att det ibland görs insatser för elever utan att formell utredning startas och att de ibland inte känner till vilka insatser som rektorn gör. De beskriver också att de ofta upplever sig otillräckliga i arbetet, bland annat på grund av omorganisationen inom introduktionsprogrammet.

Av intervjun med rektorn framgår att nästan alla elever som börjar på introduktionsprogrammen har hög frånvaro redan från grundskolan och att detta framgår av överlämningsinformationen från elevernas tidigare skolor. Rektorn uppger att frånvaron följs upp, särskilt om en elevs närvaro försämras, och att frågan om frånvaroutredningar behöver ses över.

Rättslig reglering

En elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Vid upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (15 kap. 16 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat följande. En utredning ska inte behöva göras i de fall en utredning är obehövlig är till exempel vid redan beviljad ledighet eller om rektorn redan har kännedom om att eleven har återkommande behov av vårdbesök.

Frågan om hur omfattande en utredning av frånvaro behöver vara måste avgöras i det enskilda fallet. I vissa fall kan räcka med en enklare utredning, till exempel att vid en längre anmäld sjukfrånvaro begära in sjukintyg från eleven eller elevens vårdnadshavare. I andra fall kan det behöva utredas om elevens frånvaro beror på en för eleven otillfredsställande lärandemiljö, till exempel bristande bemötande eller behov av särskilt stöd.

Fokus i frånvaroutredningen bör vara på att i samråd med elev, och i förekommande fall med vårdnadshavare, sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. På så sätt kan arbetet med att tidigt fånga upp elever som löper risk att avbryta studier eller som mår dåligt stärkas. I detta arbete är det viktigt att samråd sker med elevhälsan. Det är också viktigt att skolan dokumenterar arbetet med att åtgärda frånvaro och att det finns goda rutiner för uppföljning av frånvaron, till exempel så att elever inte kan vara frånvarande utan att det framgår av skolans frånvarorapportering. Det är därtill viktigt att rektorn ser till att åtgärder följs upp och om de visat sig verkningslösa, att nya åtgärder prövas och utvärderas för att få eleven att delta i utbildningen. (prop. 2017/18:183 s. 75 ff.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det vid Bäckängsgymnasiet D finns brister i arbetet med att utreda elevers frånvaro. Arbetet med att utreda frånvaro omfattar inte alla elever med upprepad eller långvarig frånvaro.

Utredningen visar att ett stort antal elever på introduktionsprogrammet har hög frånvaro, men att endast ett fåtal frånvaroutredningar genomförs. Under läsåret 2024/2025 genomfördes sex frånvaroutredningar, medan inga utredningar har gjorts under innevarande läsår, trots att frånvaron fortsatt är omfattande.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Borås kommuns verksamhet vid Bäckängsgymnasiet D uppfyller inte författningarnas krav vad gäller garanterad undervisningstid, undervisning i grundskoleämnena samt utredning av frånvaro. Det finns därför skäl att förelägga Borås kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Individuella studieplaner

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens utredning framgår att det för eleverna på introduktionsprogrammen vid Bäckängsgymnasiet D finns individuella studieplaner, både i digital och pappersbaserad form.

Rektorn uppger att de individuella studieplanerna upprättas som ettåriga eftersom utbildningen på introduktionsprogrammet är tänkt att vara ettårig, men att studietiden kan bli längre. Den pappersbaserade versionen innehåller vissa uppgifter som saknas i den digitala bland annat utbildningens mål och längd.

Av de åtta digitala studieplaner som Skolinspektionen har tagit del av framgår att uppgifter om mål och längd saknas. I en komplettering har huvudmannen därefter inkommit med de pappersbaserade planerna. Av dessa framgår att uppgifter om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd finns angivna.

Rättslig reglering

Utbildningen på ett introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan (17 kap. 7 § skollagen).

En elevs individuella studieplan ska innehålla följande uppgifter:

1. vilken studieväg eleven går på,
2. de ämnen och nivåer i dessa ämnen eller de ämnesområden som eleven har valt eller valt bort,
3. övriga ämnen och de nivåer i dessa ämnen som ingår i elevens

- program eller övriga ämnesområden som ingår i elevens program,
4. om eleven följer ett utökat program och i så fall vilka nivåer i vilka ämnen som ligger utanför det fullständiga programmet,
 5. om eleven följer ett reducerat program och i så fall i vilken omfattning samt om möjligt vilka nivåer i vilka ämnen som har tagits bort,
 6. om eleven följer ett individuellt anpassat program och i så fall vilka nivåer i vilka ämnen som har bytts ut,
 7. när det är aktuellt, elevens studier i grundskolans ämnen, och
 8. om eleven får fjärrundervisning och i så fall i vilken utsträckning.

Om eleven går ett introduktionsprogram i gymnasieskolan ska den individuella studieplanen dessutom innehålla uppgifter om

1. utbildningens mål och längd,
2. delar av nivåer i ämnen, annan yrkesinriktad utbildning, praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen, och
3. när det är aktuellt, det yrkesområde som utbildningen inriktas mot (1 kap. 7 § gymnasieförordningen).

Av skollagens förarbeten framgår bland annat följande. Gymnasieskolans introduktionsprogram saknar nationellt fastställda examensmål och programmens struktur och innehåll, det vill säga vilka grundskoleämnen och gymnasiekurser som ingår i elevernas utbildning, är inte reglerat i detalj. Gemensamt för introduktionsprogrammen är att utbildningen ska utformas utifrån elevens behov och förutsättningar, men då krävs att dessa behov och förutsättningar bättre tydliggörs i den individuella studieplanen som ska upprättas för varje elev. Den individuella studieplanen ska utformas utifrån huvudmannens utbildningsplan och med utgångspunkt i elevens behov, förutsättningar och intressen. Den individuella studieplanen är således en mer preciserad beskrivning av syfte, längd och innehåll när det gäller den enskilde elevens utbildning. Eftersom introduktionsprogrammen saknar nationella examensmål behöver det vara tydligt för en elev som går på ett introduktionsprogram vad utbildningen ska syfta till och hur utbildningen planerats för att eleven ska få förutsättningar att nå målen för utbildningen (Prop. 2017/18:183 s. 84 och 96).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utredning av ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framgår att det finns elever på introduktionsprogrammet som återkommande stör undervisningen. Representanter för elevhälsan uppger att studieron i klassen IM25A bitvis är ganska dålig. Elevhälsan deltar i lektioner ungefär en gång i veckan för att observera och bygga relationer med eleverna. De beskriver att studieron varierar och att eleverna själva uppgett att det finns sex till åtta elever som upprepat stör undervisningen. Elevhälsans representanter instämmer i den bilden men säger att de inte vet exakt vilka alla dessa elever är. De kan identifiera två elever som pratar mycket men vet att det finns fler. De nämner även en elev som upprepade gånger stör i klassrummet.

Representanterna uppger vidare att det finns en möjlighet för rektor att kalla till samtal med elev och vårdnadshavare när en elev stör ordningen, och att elevhälsan kan medverka vid dessa samtal. De säger dock att det saknas en tydlig rutin för detta och att de inte är säkra på att samtal hålls för alla elever. De känner till att en elev fått en varning men säger att de inte känner till vilka övriga åtgärder som vidtagits. Elevhälsan uppger att de inte känner till alla elever som stör ordningen och att de önskar bättre samverkan med lärare för att fånga upp dessa.

Rektorn uppger att det finns elever som återkommande stör ordningen. Rektorn beskriver att det för en elev finns en pågående samverkan med socialtjänsten och möten med specialpedagog kring vilka anpassningar som behövs. En annan elev har svårt att följa ordningsreglerna, och även där planeras möten med socialtjänsten. Enligt rektorn har en elev fått en varning, och kurator och specialpedagog är involverade i arbetet.

Rektorn uppger vidare att det i klass IM25A finns flera elever som återkommande stör studieron. Insatserna för dessa elever kan bestå av stöd från specialpedagog, anmälningar om kränkande behandling eller samtal med kurator om impuls kontroll. Rektorn beskriver arbetet som komplext och anger att flera professioner ofta behöver involveras. Rektorn säger att lärarna i skolans digitala system dokumenterar sina noteringar, varefter rektorn eller elevhälsan följer upp vid behov. Det finns en rutin för att följa vilka elever det gäller, vilket beteende som upprepas och vilka åtgärder som vidtas.

Rektorn uppger också att stödet kan bestå av samtal med kurator, samverkan med externa aktörer eller stöd av skolvård mellan lektionspass och extra stöd i undervisningen. Arbetet med ordningsstörande beteenden beskrivs som långsiktigt och kräver återkommande insatser över tid.

Av utredningen framgår att Bäckängsgymnasiet arbetar med att förebygga och hantera ordningsstörande beteende. Det finns ett arbete för att identifiera elever som uppvisar sådant beteende, och arbetet sker i samverkan mellan undervisande lärare, elevhälsa och rektor. Vid behov vidtas disciplinära åtgärder i enlighet med gällande bestämmelser.

Rättslig reglering

Om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Jin Sarac Batifi

Beslutsfattare
Signerat av: Jin Sarac Batifi

X Ola Cederblad

Föredragande
Signerat av: Ola Cederblad

I ärendets slutliga handläggning har även Ahmed Tahiri medverkat.